

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ навчальних досягнень учнів у системі загальної середньої освіти – сукупність ознак, на основі яких складається оцінювання результату навчальної діяльності, що відповідає поставленим цілям. К. о. встановлюють відповідність між вимогами до знань, умінь і навичок учнів та показником оцінки в балах відповідно до рівнів навчальних досягнень. Критерії реалізуються в нормах чотирьох рівнів досягнень: початковий, середній, достатній, високий.

Перший рівень – початковий. Відповідь учня (учениці) фрагментарна, характеризується початковими уявленнями про предмет вивчення.

Другий рівень – середній. Учень (учениця) відтворює основний навчальний матеріал, виконує завдання за зразком, володіє елементарними вміннями навчальної діяльності.

Третій рівень – достатній. Учень (учениця) знає істотні ознаки понять, явищ, зв'язки між ними, вміє пояснити основні закономірності, а також самостійно застосовує знання в стандартних ситуаціях, володіє розумовими операціями (аналізом, абстрагуванням, узагальненням тощо), вміє робити висновки, виправляти допущені помилки. Відповідь учня (учениці) правильна, логічна, обґрунтована, хоча у ній бракує власних суджень.

Четвертий рівень – високий. Знання учня (учениці) є глибокими, міцними, системними; учень (учениця) вміє застосовувати їх для виконання творчих завдань, його (її) навчальна діяльність позначена вмінням самостійно оцінювати різноманітні ситуації, явища, факти, виявляти і відстоювати особисту позицію.

Кожний наступний рівень вимог вбирає в себе вимоги до попереднього, а також додає нові. Для учнів початкової школи розробляються окремі критерії оцінювання навчальних досягнень.

Оцінювання за критеріями здійснюється у процесі повсякденного вивчення результатів навчальної роботи учнів на уроках і вдома, а також за результатами перевірки навчальних досягнень учнів: усної, зокрема індивідуальне, групове та фронтальне опитування; письмової, самостійні та контрольні роботи, тестування; графічної, робота з діаграмами, графіками, схемами, контурними картами; практичної, виконання різних видів експериментальних досліджень та навчальних проєктів тощо.

При визначенні рівня навчальних досягнень учнів враховуються характеристики відповіді: правильність, логічність, обґрунтованість, цілісність; якість знань; сформованість загальнонавчальних та предметних умінь і навичок; рівень володіння розумовими операціями: вміння аналізувати, синтезувати, порівнювати, класифікувати, узагальнювати, робити висновки тощо; вміння виявляти проблеми та розв'язувати їх, формулювати гіпотези; самостійність оцінних суджень. Відповідно до чинного законодавства за цими

критеріями обов'язковому оцінюванні належать результати навчання учнів з предметів інваріантної складової навчального плану.

Лит.: 1. Наказ Міністерства освіти і науки України № 329 від 13.04.2011 р. «Про затвердження критеріїв оцінювання навчальних досягнень учнів (вихованців) у системі загальної середньої освіти». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0566-11#Text>. 2. Наказ Міністерства освіти і науки України № 428/48 від 04.09.2000 р. «Про запровадження 12- бальної школи оцінювання навчальних досягнень учнів в системі загальної середньої освіти». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0428290-00#Text>. 3. Організаційно-методичне забезпечення моніторингових досліджень якості загальної середньої освіти: монографія / за ред. О. І. Ляшенко. Київ: Педагогічна думка, 2011. 160 с. URL: <https://lib.iitta.gov.ua/2967/>.

Л. С. Ващенко